

Nuutti Kiljunen

Eri-ikäismetsätaloutta rautalangasta vääntäen

Kiljunen N. (2023). Eri-ikäismetsätaloutta rautalangasta vääntäen. Metsätieteen aikakauskirja 2023-23008. Kirjallisuutta. 3 s. <https://doi.org/10.14214/ma.23008>

Yhteystiedot Suomen metsäkeskus, Kuopio

Sähköposti nuutti.kiljunen@metsakeskus.fi

Hyväksytty 15.8.2023

Lars Lundqvist (2023). Blädningsbruk: En handbok. Omakustanne. 107 s.
ISBN 979-8394689093.

Ruotsin maatalousyliopistossa neljän vuosikymmenen uran puuntuotoksen tutkijana tehnyt dosentti Lars ”Lunkan” Lundqvist on julkaissut tiiviin eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatuksen käsikirjan Blädningsbruk: En handbok.

Kirjan nimi on mielenkiintoinen. Ruotsinruotsissa sana ”blädning” on säilyttänyt merkityksensä harsintana. Suomessa termi ”jatkuva kasvatusta” lanseerattiin jossain vaiheessa tarkoittamaan jokseenkin samaa asiaa. Tosin tuon yläkäsitteen alle on Suomessa sittemmin sisällytetty joitain muitakin metsänkäsittelymenetelmiä. Metsän kasvatusta erirakenteisena, poimintahakkuita käyttäen, tarkoittava harsinta on nykyisin useissa yhteyksissä osin virheellisesti alettu yhdistää vain määrämittahakkuuseen, joka on yleisesti tunnistettu metsän hävittämiseksi. Metsänhoidollinen harsintahan ei tätä ollut.

Suomalaisen ”jatkuvan kasvatusta” ja ”jaksottaisen kasvatusta” sijaan kirjassa käytetään jakoa harsinta (blädning) vs. metsikkötalous (trakthyggesbruk). Ajattelutapa on hiukan erilainen kuin meillä Suomessa esillä oleva. Ruotsin kieleen Suomessa juurtunutta ”kontinuerlig beståndsvård” -termiä ei kirjassa käytetä.

Kirjan viesti on, että jos haluaa välttää avohakkuun, niin kuusikoissa, jotka ovat täysin erirakenteisia, metsänhoidollinen harsinta on mahdollista. Pitkän tähtäimen kasvu on kuitenkin

pienempi kuin metsikkötaloudessa. Kirjassa on varsin käytännönläheinen ja perusteellinen kuvaus harsintahakkuun suunnittelusta metsikön kasvupaikka huomioiden, hakkuun toteutuksesta ja metsän pitkän tähtäimen kehityksestä toistuvissa käsittelyissä.

Jos erirakenteisuutta on jonkin verran, metsikön sisältäessä suurien puiden ohella keskikokoista pienempiä ja pieniä puita, kestää joitakin vuosikymmeniä päästä harsintarakenteeseen pienellä kasvutappiolla. Edelleen, jos metsänkasvatuksen lähtökohtana on kaksijaksoinen metsä, harsintarakenteen tavoittelu vie jo lähemmäs 100 vuotta ja kasvutappiot ovat merkittäviä. Yksijaksoisessa metsässä kuluu vielä pidempi aika ja syntyy merkittävämpi kasvutappio, jos menettely on ylipäätään mahdollista.

Avohakkuuta välttävät metsänhoidollisen harsinnan hakkuut ovat siten joko täysin erirakenteisen metsän hakkuuta suurimpia puita poistaen tai harsintarakenteeseen tähtääviä hakkuuta. Hakkuiden suunnittelu esitetään kirjassa lähes kädestä pitäen, tarvittavat laskentataulukot havainnollisesti esittäen ja ensimmäisen harsintahakkuun suunnitteluun tarvittavien laskennan lähtöarvojen suuruusluokat antaen.

Merkittävä ero Suomessa yleisesti esillä olevaan lähestymistapaan on myös hakkuun suunnittelu arvioidun kasvun avulla ja hakkuupoistuman tilavuuden jakaminen puiden lukumäärälle. Tästä esitetään vielä peukalosääntö ajouran pituusmittaa kohden hakattavista puista. Suomessa yleisesti esillä oleva tapa pohjautuu metsikön pohjapinta-alaan kuten metsikkötaloudeksiakin.

Taloustarkastelut ovat kirjassa niukkoja. Kirjoittaja antaa lukijan käyttöön muutaman peruslähtökohdan ja korostaa omistajan metsien lähtötilanteen merkitystä tarkasteluissa. Lundqvist kehottaa myös tarkastelemaan kannattavuutta koko oman metsäomaisuuden laajuudessa yksittäisten metsiköiden tai hehtaarikohtaisten laskelmien sijaan. Kirjassa varoitellaan laskelmiin liittyvistä epävarmuuksista. Suomessa usein esillä olevat simulointipohjaiset hehtaarikohtaiset kannattavuuslaskelmat loistavat poissaolollaan. Maisemaa, puun laatua, metsien monimuotoisuutta ja poronhoitoa käsitellään kirjassa lyhyesti.

Entä jos metsässä erirakenteisuutta ei ole tai jos vallitseva puulaji on muu kuin kuusi (*Picea abies* (L.) H. Karst.), mutta metsänomistaja kuitenkin haluaa välttää uudistamista avohakkuulla? Metsikkötalouden puolelta kirjassa esitetään vaihtoehtoja, joilla metsä säilyy jossain määrin peitteenä:

- pienaukkohakkuu tai kaistalehakkuu
- suojuspuuhakkuu
- siemenpuuhakkuu

Näille metsikkötalouden perusmenetelmille ei kirjassa esitetä ohjeistusta. Toteutusperiaatteet ovat löydettävissä muualta. Uudistuskypsää metsää voi uudistushakkuuta välttääkseen myös harventaa varovasti muutamia kertoja, mutta joskus siihenkin tulee loppu, kun metsässä on vain järeitä puita lukumääräisesti vähän jäljellä. Joskus avohakkuun välttämiseksi voi kirjoittajan mukaan pohtia, kannattaako tehdä mitään. Varttunut metsä kasvaa vuosikymmeniä edelleen, jos sitä on harvennettu aikanaan. Sillekin tulee loppu jossain vaiheessa.

Lundqvist tiivistää asiansa 107 sivuun. Sisältö on aiheen kannalta kaikkein olennaisinta asiaa. Lundqvistilla on kaikessa pelkistämässä ja ohjeistamisessa paikoin miltei teknokraattinen lähestymistapa. Rönsyjä ei ole. Se tarjoaa suomalaisesta lähestymistavasta hieman poikkeavan ja helposti omaksuttavan katsauksen aiheeseen. Aihepiirin kotimaisessa kirjallisuudessa joskus näkyvien arvolutautumien puuttuminen tekstistä on suorastaan piristävää. Kirja on erittäin sujuvalukuinen sekä rakenteensa että kieliasunsa puolesta. Liitteenä on lukijan avuksi keskeinen sanasto. Havainnollisten valokuvien ohella kaaviokuvia on käytetty esittämään mm. runkolukusarjojen muotoja.

Kirja on julkaistu aiheen parissa ehkä Pohjoismaiden pisimmän päivätyön tehneen tutkijan omakustanteena. Lähdeviittauksia tai -luetteloa kirjassa ei ole. Osa kirjassa esitetyistä asioista on vanhoja metsänhoidollisen harsinnan perusasioita, ja osa kirjan sisällöstä lienee syntynyt kirjoittajan pitkällä tutkijanurallaan kerryttämästä kokemuksesta. Kirjan käyttötarkoitus huomioiden lähteiden puuttumisella ei ole merkitystä. Tämä on nimensä mukaisesti käsikirja käytännön toiminnan avuksi.